2000

Խորհրդատետր
Արքայական պատարագի
ըստ արարողութեան եկեղեցւոյն
Հայաստանեայց
յամի փ[րկչ]ին 1794 նոյեմբերի 30

Նոր-Նախիջեւան
ի սբ Խաչ վանք
1794

Գ Ի Ր Ք

Ա Ղ Օ Թ Ի Ց

Սակս ըստ արժանւոյն հանդիսիւ Տօնելոյն 'ի մէնջ Տօնից Թագաւորականաց ։

Կարգաւորեալ և շարադրեալ 'ի Մեծէ Հովուէս Հայրապետէ՝ Տն Սիմէօնէ Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսէ ամ՝ Հայոց · Սբյ և մեծի Աթոռոյն Էջմիածնի · Յամի Տն 1771 · Յուլիսի 10 ·

Իսկ արդ ևս տպեալ՝ հրամանաւ նորընծայական փեսայէն՝ Սբյ Աճաւէջի Գահոյն Էջմիածնի՝ Տն ՂՈՒԿԱՍՈՒ Սրբազնագոյն Կաթուղիկոսի ամ՝ Հայոց ։

Համահաճութբ՝ Սբյ Աթոռոյն Էջմիածնի Ծայրագոյն Նուիրակի և Հիւսիսային կողմանս եղեալ ազգիս Հայոց՝ Առաքելաշաւիղ Առաջնորդի Սանահնեցւոյ Երկայնաբազուկ Արղութեանց՝ Իշխանազնեայ Տն Յովսէփայ Պահլագեայ Սրբազան Արք Եպսի, և Հիմնադրի նոր Նախիջևանու և Գրիգորիուպօլու Քաղաքացն Հայոց ։

Յամի Տեառն 1794 · Սեպտեմբերի 6 ·

'Ի տպարանի Նորին Բարձր Սրբազնութեան · Որոյ և արդեամբ տպեցաւ ։

Ընդ հովանեաւ Երկնահանդէս Սբ Խաչ Վանիցն, որ 'ի Նորն

Ն Ա Խ Ի Ջ Ե Ւ Ա Ն ։

1486-2005

Յառաջաբանութիւն Հեղինակին .

Եթէ հարկադրիմք 'ի մէջ դրոց և մանաւանդ 'ի Սրբազան Առաքելոյն Պօղոսէ՝ աղօթել հասարակաց վասն ամ Թագաւորաց։ Ապա որքան ևս հարկ է 'ի վերայ մեր աղօթել վն քրիստոնէից Թագաւորաց, որում անուանն քրիստոսի փառաւորի. և սուրբ խաչն նորին պայծառացեալ փայլի ընդ ծագս տիեզերաց։ Արդ եթէ այսպէս, ապա որքան և որքանապատիկ հարկէ 'ի վր մեր, և մշտ պարտականք իսկ եմք աղօթել վն մերոյս յոգներախտ և խնամաշատ ածազարդի և քսպաշտի, գերահռչակ և պայծառ անուն ԵԿԱՏԱՐԻՆԷ Կայսերուհւոյն Մօրն Ողորմած, որ իբրև զարեգակն փայլէ ը՟ արեգակնափայլ Արքայ որդւոյն իւրոյ ՊԱՒԼ ՊԵՏՐՈՎԻՉԻՆ. և զուարճացուցանէ ոչ միայն զընդ հովանեաւ իւրով եղեալսն, այլև զամ երկրպագուսն քո։ Ընդ որոյ հովանաւորութեամբ և ազգս մեր կեայ լռաքէս և պահպանութեամբ նորին կենցաղավարի ապահով և աներկիւղ յամենից թշնամեաց։ Որոյ գթութիւն և զխնամսն հանապազ տեսանէ, և զողորմութիւնն վայելէ միշտ. Որև բաց 'ի յայսպիսեաց հանապազաւիլիւ և 'ի հասարակարաշէս բարերարութեանց 'ի ներկայումս և ևս գերազանցապէս զողորմութիւնս և զբարերարութիւնս եցոյց յատկապէս ազգիս մերոյ և մերում անարժանութեան՝ քան զարժանն մեր, լսելով աղերսանաց մերոց և կատարելով զխնդիրս մեր. այսինքն՝ իւրով գերագոյն հրամանագրովն, և

ան

անպարտելի կնքովն՝ զաթոռս տն հայոց զոր Էջմիածին պսակեալ փա-
ռաւորեաց. զազգս հայոց՝ իւրով ամենապայծառ Թագաւորուն սիրելի
և իւրային արժանագրեաց. և զանարժանութիս մեր յատուկ սիրով և ողոր
մուն նշանաւ խնկայազարդեաց և մխիթարեաց. Արդ որովհետև այսքն
գերազանց բարերարուն ո՛չ ինչ կարեմք հատուցանել զփոխարէնն . մն
որով զայս .քան բանս շարագրեցաք մն մեծապայծառ Տօնախմբութեան
Սորին . և կանոնեցաք զի ազգս հայոց որքան գոն ընդ օրհնեալ տրուն
նոցին՝ 'ի յաւուրս շնորհալի տօնից նոցին՝ եկեղեցականօք և աշխարհակա-
նօք մեծաւ հանդիսաւորութբ կատարեսցեն զայս կարգ. զոր ամենաթա-
գաւորն տծ 'ի փառս իւր համարելով լուիցէ , և զխնդրուածս բազմուն
կատարեսցէ , ամէն.

[illegible] Տր
[illegible] Սիմէոն Կաթողիկոսի ամ Հայոց և
[illegible] Սրբոյ Աթոռոյս Էջմիածնի .
'Ի Թուին Փրկչին 1771. 'ի Յուլիսի
ամսոյ 10. [illegible]

Յառ

Յօտնկայս երգեցմամբ, գէրս, և Աւետարան. և տաղերս, ցանկալի Տիրախօսութեան կենդանի Թագաւորի որ կարդայ յետ առաւօտեան գեղեցկայն ժամուն կամ գիշերի պատարագին.

Շարական. դձ.

Ամենազօր ած և Թագաւոր յաւիտենից, որ ՚ի պատկեր քո երկնաւոր և աներևոյթ Թագաւորութեդ, հաստատեցեր յերկրի ԹԱԳԱՒՈՐ (այս անուան) ՚ի կառավարել և ՚ի պահպանել զքո ժողովուրդ. պահեա զսա անսասան և անպարտելի։

Աղբիւր կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան և զօրացուցիչ քոյոց ծառայից. յաւել զկեանս խաղաղականս ՚ի քեն պսակեցել արքայիս մերոյ (այս անուան.) և զօրացո ՚ի թշնամեաց պատերազմի ՚ի փառս անուանդ և ՚ի պայծառութիւն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. յորում փառաւորի անդադար երրորդութիւնդ քո. Բարձրացո զդա և փայլեցո զդաւազան իշխանութն սորա ընդ ամ ծագս երկրի. ընդարձակեա շառաւիղօք և հարազատ ժառանգակցօք մինչև ՚ի կատարած աշխարհի այլև օրհնեա և պահպանեա զամենեսեան որք ընդ իշխանութբ սորին են Թագաւորին. յորոց փառաւորի անդադար երրորդութիւնդ քո։

Թագաւոր երկնաւոր՝ զեկեղեցի քո անշարժ պահեա, և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա ՚ի խաղաղութեան։

Աղա տուեն ԷԺԸ Սաղմոս. Ներսիսեայ Շնորհալւոյ. Տէր ՚ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն ՚ի փրկութեան. ընդ սաղմոսին.

Ընթերցուած Առակաց.

Ամենայն բանք ա՛յ լսօղեցնք են հրաման թագաւորի զոր խրատեաց զնա մայր իւր ։ Բայց զբերան քո բանիւ ա՛յ. եւ դատեա՛ զամենեսեան ողջմտութ՟բ։ Բաց ըղ բերան քո եւ դատեա՛ իրաւամբք. եւ խնդրեա՛ եւ որոշեա՛ զաղքատն եւ զտկարն։ Փառք ա՛յ ծածկեն ըղ բանս եւ փառք թագաւորի պատուեն զհրամանս։ Երկին բարձր եւ երկիր խոր, սիրտ թագաւորի անքննելի։ Փորձ տես զանփորձ արծաթոյ եւ սրբելով սրբեսցի ա՛մ ։ Սատակեա՛ զամբարիշտս յերեսաց թագաւորի. եւ ուղղեսցի արդարութ՟բ աթոռ նորա։ Մի հպարտանար առաջի թագաւորի եւ ՚ի տեղիս մեծամեծաց մի մտանիր ։ Զի լաւ է քեզ թէ ասիցէ ոք ՚ի վեր առ իս մատիր, քան թէ կորանիցես առաջի հզօրի.

Ընթերցուած յԵսայեայ Մարգարէէ.

Այսպէս ասէ տ՛ր ա՛ծ ցօծեալն իւր Կիւրոս. զորոյ կալայ զաջոյ ձեռանէ նորա հնազանդեցուցանել առաջի ն՛ր զազգս եւ զզօրութիւն թագաւորաց խորտակեցից. բացից առաջի նորա զդրունս եւ քաղաքք մի փակեսցին։ Ես երթայց առաջի քո զլերինս հարթեցից. եւ զդրունս պղնձիս խորտակեցից եւ զնիգս երկաթիս փշրեցից։ Եւ տաց քեզ զգանձսն խաւարինս եւ զաւանդս աներեւոյթս բացից քեզ. զի ծանիցես թէ ես եմ տ՛ր ա՛ծ որ կոչեցի զանուն քո ա՛ծն Իսրայէլի։ Վասն յակոբայ ծառայի իմոյ եւ Իսրայէլի ընտրելոյ իմոյ ես կոչեցի քեզ զանուն քո եւ ընկալայ զքեզ.

Պետրոսի Առաքելոյ ՚ի Կաթողիկեայց
Առաջին Եպիստողէն Ընթերցուածս.

Հնազանդ լերուք ա՛մ մարդկեղէն ստեղծուածոյ վասն տ՛ն, եթէ թագաւորի իբրեւ առաւելումք. եթէ դատաւորաց իբրեւ ՚ի նմանէ առաքելոց, ՚ի վրէժխնդրութիւն չարագործաց եւ ՚ի գովութի՟ն բարեգործաց։ Զի այսպէս են կամք ա՛յ, բարեգործացն պապանձեցուցանել զանգգամ մարդոյ զանգիտութի՟ն. իբրեւ զազատս լինել. եւ մի իբրեւ զպատրուակ չարութեան ունել զազատութի՟ն։ Այլ իբրեւ ա՛յ ծառայք՝ զամենեսեան պատուեցէք. զեղբայրսիրութի՟ն սիրեցէք յա՛յ երկերուք. զթագաւորս պատուեցէք

Պօղոսի Առաքելոյն ՚ի Հռօմայեցւոց Թղթոյն է ընթերցուածս.

Ամենայն անձն որ ընդ իշխանութեամբ է ՚ի հնազանդութեան կացցէ. քանզի ոչ յուստեքէ է իշխանութիւն եթէ ոչ յա՟յ. և որք ենն յա՟յ կարգեալ են: այսուհետև որ հակառակ կայ իշխանութեն ա՟յ հրամանին հակառակ կայ. և որք հակառակ կան, անձանց դատաստանս ընդունին: զի իշխանքն ոչ են յերկիւղ բարեաց գործոց՝ այլ չարաց. կամիս չերկնչել յիշխանութե անտի զբարիս գործեա՛. և ընկալցիս զգովութի ՚ի նմանէ. զի ա՟յ պաշտօնեայ է քեզ ՚ի բարիս: ապա եթէ զչար գործիցես, երկի՛ր. զի ոչ եթէ վայրապար ածեալ է զսուսեր ՚ի մէջ. զի ա՟յ սպասաւոր է վրէժխնդիր ՚ի բարկութե այնմ, որ զչարն գործիցէ. վասն որոյ հարկ է հնազանդ լինել ոչ միայն վասն. բարկութե, այլև վասն մտացն խղճի: վ՟ս այսորիկ և հարկս հարկանէք զի ա՟յ սպասաւորք են ՚ի նոյն կանխեալք: Արդ հատուցէք ամենեցուն զպարտս, որում զհարկ՝ զհարկն. որում զմաքս զմաքսն. որում զերկիւղ՝ զերկիւղն. որում զպատիւ՝ զպատիւն. և մի ումեք պարտապան գտանիցէք. Եղբ-

արք՝ աղաչեմ նախ քան զա՟մ առնել աղօթս խնդրուածս պաղատանս գոհութիւնս վ՟ս ա՟մ մարդկան մանաւանդ վ՟ս թագաւորաց և ա՟մ իշխանաց. զի խաղաղութբ և հանդարտութբ վարեսցուք զկեանս մեր ա՟մ ա՟ծպաշտութբ և սրբութբ: զի այն է բարի և ընդունելի առաջի փրկչին մերոյ ա՟յ:

Ալէլուիայ Ալէլուիայ: [illegible]

Աւետարան Ողջոյն: Սուրբ Աւետարանն որ ըստ Մատթէոսի:

Փառս քեզ Տէր.

Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն առին խորհուրդ զնմանէ. թէ ո՞րպ գնիցեն նմա զըրոգայթ բանիւք. և առաքեն առ նա զաշակերտսն իւրեանց հերովդիանոսօքն հանդերձ և ասեն վարդապետ գիտեմք զի ճշմարիտ ես և զճանապարհն ա՟յ ճշմարտութբ ուսուցանես և ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ և ոչ հայիս յերեսս մարդոյ. արդ ասա մեզ՝ զիա՞րդ թուի քեզ պարտ է հարկս տալ կայսեր թէ ոչ. գիտաց յ՟ս զչարամանկութի նց և ասէ զի՞ փորձէք զիս կեղծաւորք ցուցէք ինձ զդահեկան հարկին. և նոքա մատուցին նմա զդահեկան

մի

մի. Նա՛ ասէ ցնոսա յս. ո՞յր է պատ
կերս այս կամ գիր. ասեն կայսեր։
Յայնժամ ասէ ցնոսա, երթա՛յք
տուք զկայսերն կայսեր. և զա̄յն ա̄յ.
Իբրև լուան զարմացան և թողին
զնա և գնացին ։

Քարոզէ Սարկաւագն.
Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք
Ընկալ կեցո և ողորմեա։
Եւ եպիսկոպոսն կամ աւագ քահանայն ասասցէ
Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և
Հոգւոյն Սրբոյ. Այժմ և միշտ և.
Եւ ասասցէ զաղօթս զայս։

Օրհնեալ ես Հայր ամենակալ ա̄ծ ճշմարիտ անսկզբնաբար ծնօղ որդւոյդ միածնի և բղխօղ հոգւոյդ սրբոյ։ Օրհնեալ ես որդիդ միածին և բանդ ա̄ծ ճշմարիտ էակիցդ հօր և սրբոյ հոգւոյն. ծնեալդ 'ի հօրէ նախ քան զյաւիտեանս։ Օրհնեալ ես հոգիդ սուրբ ա̄ծ ճշմարիտ. բղխեալդ 'ի հօրէ անժամանակապէս և անսպառաբար փառակից հօր և որդւոյն միածնի։ Օրհնեալ ես եռանձնեայ ամենասուրբ երրորդութիւն անբաժանելի և միածութի համահաւասար և համագոյ մի էութի. մի բնութի. մի տէրութի. և մի իշխանութի. արարիչ և ստեղծօղ երկնաւորաց և երկրաւորաց. տիրօղ և նախախնամօղ կա

Ա.

դադրիչ և զարդարօղ ամենեցունց Ամենակալ ամենաբարեխնամ ամենազօր ամենահարուստ ամենառատ ամենողորմ ամենագթած. թագաւոր թագաւորաց և տր տերանց որ միայն ունիս զանմահութիւն և բնակեալ 'ի լոյս անմատոյց. որում հաւատամք խոստովանիմք. և երկրպագանեմք յամ յանձնէ յամ զօրութէ յամ սրտէ և յամ մտաց։ քանզի դու տր ա̄ծ մեր գոլով քոյով սեպհականաւ և բնականաւ փառօքդ փառաւորեալ և քոյով ամենահարուստ բարութբդ զօրաւ ճոխացեալ և անկարօտ էիր այլոց. ո՛չ կամեցար միայն ունել և վայելել զանձառելիդ բարութի. վն որոյ որպէս թէ ստիպեցեալ 'ի քումմէ անհնին բարերարութէ գոյացուցեր յոչնչէ միով բանիւ արարչականաւ զերկինս վերին և զ'ի նմին բնակիչ զերկնային զանմարմին և զաներևոյթ էութիւնս հրեշտակականդ դասուց, 'ի հաղորդել բստ կարողութե քումդ բարեաց և լինել փառաբանիչ ամենափառաւոր թագաւորութեդ ։ սակայն և այդոքիւք ո՛չ շատացեալ անսպառելի բարութեամբդ՝ յառաջ ածեալ գոյացուցեր

յա

յանէից զերեւելիս զայս զերկիր եւ զ'ի սմա բնակիչ զերկրային զմարմնաւոր եւ զնիւթեղէն եղելութիւս ։ զորս եւ զարդարեցեր երեւելի եւ մարմնաւոր բարութեամբ ։ Արդ տեսեր ամենատեսդ ած, զի ամէ անհաղորդք, աննմանք, եւ ամենեւին զատեալք էին յիրերաց՝ երկնայինքդ եւ երկրայինքս ։ եւ ո՛չ գոյր շաղկապ եւ միջնորդ կցորդօղ ։ եւ ընտանեցուցանօղ երկուց տարակացելոց ծայրեացն ։ եւ մանաւանդ դաժանն իսկ վայելող ո՛չ գոյր երկրաւորացս բարեաց ։ (զի երկնայնոցդ լի եւ պատարուն փառաւորդ էութեանց հարստացելոցդ յամենահարուստ բարութէդ՝ ո՛չ ինչ էր կարօտութի եւ պակասութի ։) վս՝ առ 'ի ցուցանել զամենակարօղ եւ զամենասքանչ զօրութդ ։ ստեղծեր զմարդս բանական ամենաստեղծ ձեռօքդ 'ի հոգւոյ իմանալւոյ եւ 'ի մարմնոյ զգալւոյ ըստ պատկերի, եւ ըստ նմանութե ստեղծօղիդ, եւ կացուցեր զնա տէր եւ իշխան 'ի վե երկրի եւ երկրականացս հնազանդ առնելով նմա զամ ։ եւ 'ի պատիւ պատկերիդ ։ գերազանցապէս զարդարեցեր զնա փչմամբ յատկական

շնորհիդ, եւ եդեր 'ի միջի երկուց աննմանեացն ծայրեց շաղկապ եւ միաւորիչ ։ եւ վայելօղ երկուցն փառաց եւ բարութեց ։ Զի ըստ հոգւոյն՝ հոգեւորացն եւ զերկնայնոցն բերցէ զնմանութիւն ։ եւ նոքօք զմայլեսցի։ Իսկ ըստ մարմնոյն զերկրաւորացս վայելեսցէ զբարութիւ ։ Արդ՝ մնալոց էր մարդս 'ի յայս երջանիկ կացութե եւ ունելոց էր զայս յատկական պատիւս եւ գերազանցագոյնեղ իշխանութիւս 'ի մէջ ամենից ստեղծուածոց քոց մշտնջ ։ եթէ ըստ նմանութե ամենաստեղծ թագաւորիդ, 'ի յողորմութի եւ յիրաւունս լցէր պահեալ զաթոռ թագաւորութե իւրոյ ։ Բայց սակայն թողեալ զնմանութի ստեղծողիդ, եւ զսէր երկնայնոցդ վայելչութեանց պատրանօք նախաչարին ։ յարեցաւ 'ի մարմնաւորս կոյս, եւ նոքօք համարեցաւ միայն շատանալ նմանելով անասնոց եւ անբանից ըստ մարգարէին ։ եւ իսպառ մոռացաւ զկամ՝ զօրէնս եւ զպատուիրան քո ։ Այնուհետեւ զերկրաւորս հազիւ կարաց դիտել ։ եւ որ ինչ առ յոտս իւր կայր ։ աշխատութե գտանել ըստ իմաստնոյն ։ Իսկ զքոյդ եւ զերկնա

ճորայդ խորհուրդ որպէս կարէր
գիտել: Արդ՝ այս թշուառաբեր
գիպուածս և անողջանալի հիւան-
դութիս որովհետև հանրականէր․
և բոլորի բնութեն մարդոյս էր տիր
եալ․ վասն այնորիկ հանրակարողի
և ամենազօր բժշկի կարօտանայր․
Վասն որոյ հարկեցեալ 'ի մարդա
սիրական գթոյդ, հայր երկնաւոր
տէր, առաքեցեր զմիածին որդիդ
քո զամենազօր բժիշկդ 'ի յայս
քումդ պատկերի․ Որոյ և եկեալ
տնօրէնութեն իւրով
ազատեաց զբոլոր բնութիս մեր 'ի
հանրատարած հիւանդութէն․ և 'ի
դերութէ նախաչարին․ և ծանոյց
մեզ զքեզ ճշմարիտ տէր․ և եցոյց
մեզ զքոյդ զօրէնս և զդատաստա
նըս․ ուսոյց մեզ զերկնայինդ ճանա
պարհ, խոստանալով զուաջինն եր
ջանկութիւն՝ և պատուիրեաց ևս՝
ասելով թէ՝ ահաւասիկ ողջացար,
մի ևս մեղանչիցես․ զի մի ևս պա-
տահիցի քեզ այդ թշուառութի․
Արդ՝ ով բարերար տէր, և հայր
ամենակալ․ թէպէտ և ևս բազմա
պատիկս արար մեզ բարերարութի
և եցոյց զամենառատ մարդասիրու
թիւդ․ սակայն՝ գոլով մեր մարմնոյ

երկրաւորի պատահել․ և 'ի թիւրս
դիւրաշարժ մտաց վիճակեցեալ․
դժուարաւ կարէաք զերկնայնոյդ
խոկալ միշտ․ և 'ի մտի ունիլ զքոյդ
արդար դատաստան․ Եւ մանաւանդ
դու ամենակալ թագաւորդ մեր,
և քոյդ դատաստան գոլով աներևոյթ
և անտեսանելի 'ի մէնջ․ և նստել
այժմ 'ի յողորմութեդ յաթոռ՝ ոչ
միշտ 'ի գործ ածեաք զարդարութիդ
երևելապէս․ վասն որոյ՝ հաստատե
ցեր յերկրի զերկրաւոր և զմարմ
նաւոր Թագաւորս․ որոց և զսուրդ 'ի
ձեռինդ ունելով՝ ազդես 'ի միտս
նոցա զիրաւունս և զկամս քո․ և
շարժես երևելապէս 'ի վրէժխնդ-
րութի չարագործաց, և 'ի յապա-
հովութի և 'ի խնամողութի բարե
գործաց․ Զորս տեսանելով չար-
քըն բարկասցին․ և բարիքն արիաս
ցին․ և մանաւանդ այնու 'ի միտ
բերեալ խոկասցեն զքումդ յա-
հեղ դատաստանէդ․ Եւ ոչ միայն
այսր աղագաւ․ այլ և 'ի պահպա-
նութի և 'ի յապահովութի հաւա
տացելոցս քոց 'ի յարձակմանց ա-
նօրինաց և 'ի թշնամեաց եկեղեց-
ւոյ քումդ․ Որև ըստ այդմ բա
րեաէր կամացդ, յատկապէս ողոր-

մերով մեզ նուաստ և անարժան ծառայիցս քոց · շնորհեցեր մեզ և երկրիս մերոյ Թագաւոր (զայս անուն.) զորոյ այսօր (Նիկողայոս, կամ Թագաւ. բուն է և կամ այլ երէք, որոյ ազգական անուն իցէ) յիշատակին տօնախմբելով մեծաւ հանդիսաւորութեամբ · զուարճանամք և ուրախանամք ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ։ Արդ՝ ով բարերար և ողորմած Տէր մեր· մեք յետնեալ և անարժան ծառայքս քո՝ զի՞նչ տացուք անկարօտիդ զորինուր և զփոխարէն այսքանոյ անհնոյ բարերարութեանդ քո · զոչ այլ ինչ ունիմք և կարեմք, բայց միայն զփառս զգոհութիւն, և զերկրպագութիւն հանդերձ մեծաւ շնորհակալութեամբ վերառաքեսցուք քեզ ՚ի բարձունս հօր և որդւոյ և հոգւոյդ սրբոյ յամ ժամ և յաւիտեանս յաւիտենից·

Ամէն.

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ արդ՝ մեք ամենեքեան խոնարհեալ անկանիմք առաջի քո և մեծաւ պաղատանօք հայցեմք յամենառատ յողորմութենէդ քումմէ· զի շնորհեսցես զսա մեզ ընդ երկայն աւուրս արդարադատ և իրաւախոհ Թագաւորութեան, յատկայծս շնորհաց, ողորմութեան և օգնականութեան քո անպակաս առաքես ՚ի սմանէ· որով կացցէ և մնասցէ սա անախտ հոգւով· քեզ հաճոյ վարուք · ողջ և ուղղադէտ մտօք· բերկրեալ սրտիւ, զուարթ և ուրախ դիմօք · առողջ և յամէ վտանգէ ազատ մարմնով ՚ի կեանս իւր մինչև ՚ի կէտ կոչմանն իւրոյ · և յետ տատեացս, տայցես սմա զան վախճան և զյաւիտենական Թագաւորութիւնդ ընդ ամ սբս քոյ։ Այլ և արասցես զսա լինել հանճարեղ ՚ի խորհուրդս, ճշմարիտ և իմաստուն ՚ի բանս· խոհեմ և շրջանկատ ՚ի գործս· արդարակշիռ ՚ի դատաստանս, ներող և անյիշաչար ՚ի յերբեմնական և ՚ի զղջունակ յանցաւորս · վրէժխնդիր և անաչառ յանդերձ և ՚ի միշտ չարագործս, ողորմած և քաղցր ՚ի յաղքատս, ՚ի տնանկս, ՚ի յորբս և յայրիս· սիրող և խնամածու սիրելեաց և հնազանդելոց իւրոց· ահարկու և երկիւղալի թշնամեաց իւրոց։ Օ Թագաւորութեան սորա յաղթօղս· զօրաւորս և անպարտելիս արասցես ՚ի վերայ ամ Թագաւորութեանց· ձեռն քո ընկալցի և բազուկ քո զօրա-

ցուսցէ

ցուսցէ զնա․ զԹշնամիս սորա հալածականս արասցես․ և զյարուցեալսն 'ի վերայ սորա 'ի ներքոյ ոտից սորա արկցես։ Տո՛ սմա նայաղԹ զօրուԹեամբ և սրբոյ խաչիդ նշանաւն ամրացուցես և պարսպեալ պահպանեսցես զսա և զԹագաւորուԹիւն սորա յամենից յերևելեաց և յաներևուԹից Թշնամեաց։ Աճեցուսցես և պտղաբերս արասցես զսա արքայազնօք և քաջապարգև զաւակօք։ Անպակասելի և անԹառամելի արասցես զԹագաւորուԹիւն սորա յազգէ յազգ՝ և յորդւոց յորդիս մինչև 'ի կատարած աշխարհի։ Օրհնեսցես զԹագաւորս և զԹագաւորուԹիւն սորա․ զյարկ և զբնակուԹիւն սորա․ զժառանգաւորս․ զծնունդս, զազգս և զամ ընտանիս սորա։ Օրհնեսցես զամ հաւատարիմ և զսրտացաւ գործակալս սորա․ զնախարարս, զիշխանս, զկուսակալս․ զօրապետս և զամ զօրս սորա․ զօրացուսցես և արիացուսցես 'ի պատերազմունս Թշնամեաց․ որոց մին զհազարս նոցա հալածեսցէ, և երկուքն զբիւրս նոցա հարցէ։ Դու լիցիս նց մարտակից և զինուորակից որպէս լինէիր ընդ Մովսէսի․ ընդ Յեսուայ, ընդ Դաւթի, և ընդ այլոց ծառայից քոց։ Օրհնեսցես զամենեսեան որք ընդ իշխանութբ սորա կան․ զեկեղեցականս և զաշխարհականս․ զմեծամեծս և զփոքունս, զարս և զկանայս, և զամ ժողովուրդս սորա։ Օրհնեսցես զամ կալուած և զերկիր և զվիճակ սորա զբնակութի և զբնակիչս։ Որոց ամենեցունց տացես կեալ և մնալ առաքինական վարուք և բարեպաշտական կենցաղավարութբ ըստ հաճոյից քոց․ հաւատարմութբ և մտերմութբ, խոնարհութբ և հնազանդութբ առ Թագաւորս մեր․ և սիրով և խաղաղութբ առ միմեանս։ Նոյնպէս և զսիրտ քրյապաշտ Թագաւորիս մերոյ քաղցրագթած պահեսցես առ ամ ստորադրեցեալսն իւր․ և մանաւանդ առ խղճալի ազգս հայոց․ ընդ որոյ հովանաւորութբ մնալով 'ի խաղաղութե․ փառաւորեսցուք զհայր և զորդի և զսբ հոգին․ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից․ Ամէն

Ն՟ տաղ Սարգսարգին սարկաւագի Ջուղայեցւոյ․

Եկ և խաղաղութն զմեր աղաչեսցուք․

Վասն 'ի վերուստ խաղաղութե

Քաղօթից տետրակս զայս՝ ի հարկադրութե՝ շարադրողի բանիս Սրբազնագոյն Վեհապետին Տն խմց ետու թարգմանել ՚ի յռուսաց բարբառ՝ Ասլանեան Մատթէոսի· որ յազգէն հայոց· յամի տն 1775 մայիսի 3· Եւ խմբ ձեռամբ զնոյն թարգմանուէին մատուցի 1780 թուին Իւրում Կայսերական Մեծութեն ԵԿԱՏԵՐԻՆԷ ԱԼԵՔՍԻՕՎՆԻՆ, և Մեծ Իշխան և ժառանգ Ռուսաց Աթոռոյն Պաւէլ Պետրովիչին, և Սրբազն Եպիսկոպոսացն Սրբազնագոյն կառավարիչ Սինօթին, և այլ մեծամեծ իշխանացն Սանկտ պետերբուրգու · Յովսէփ Արք Եպս Ռուսաց երկրի եղեալ առաջնորդ հայոց, և Օպերատոյն Նուիրակ ո̃ը Աթոռոյն Էջմիածնի, Սանահնեցի և յազգէ Արղուն ·

աշխարհիս և օգնականութեան ԹԱԳԱՒՈՐԻՍ մերոյ· (այս անուն) գտեր աղաչեսցուք ·
Ողորմեաց մեզ տր ած մեր բստ մեծի ողորմուե քում ասասցուք ամենեքեան միաբանութբ ·

[illegible]

Ապա՝ սուրբ խաչիւս, Պահպանիչ. և արձակեսցեն զժողովուրդն·

ՎԵՐՋ.

Գրադարան
1486-2005

4087

[illegible]

Поповъ : [illegible]

1869

[illegible]